

PES PHILO V RAZREDU – OTROCI IN (ETIČNI) ODNOS DO ŽIVALI / Manja Vidovič, univ. dipl. soc. ped. / OŠ

Janka Glazerja Ruše

Sem socialna pedagoginja in učiteljica dodatne strokovne pomoči v Osnovni šoli Janka Glazerja Ruše in še treh mari-borskih osnovnih šolah. Zadnjih sedem let me je v službo občasno spremljal moj pes. S Philom delujeva pri Slovenskem društvu za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagачke. Terapevtski par sva postala iz dveh razlogov: zaradi Philovega prijetnega značaja ter mojega zanimanja za tovrstno delo.

Psa sem začela uvajati v šolski prostor v šolskem letu 2008/2009, in to za učence od 3. do 5. razreda med vso celoletno interesno dejavnostjo Pasji prijatelji. Cilji, ki sem si jih zastavila, so bili doseženi: učenci so pridobili veliko novega znanja o psih, naučili so se pravilnega ravnanja s psi ter razvijali spoštljiv in odgovoren odnos drug do drugega in do psa.

V sklopu šolskega eko dneva leta 2008 in dneva dejavnosti naslednje leto sem izvedla dve štiriurni delavnici s psom. Na prvi delavnici so učenci od 7. do 9. razreda aktivno sodelovali in spoznavali pasjo govorico z namenom, da bolje razumejo pasje vedenje v različnih okoliščinah in spoznajo pozitiven vpliv psa na človeka. Namen druge delavnice Pasja povelja je bil, da učenci spoznajo osnove poslušnosti, razvijajo pravilen odnos do psov, se praktično preizkusijo v vajah poslušnosti s psom ter sooblikujejo, izdelajo lastno knjižico s pasjimi povelji.

V šolskem letu 2011/2012 je Philo sodeloval tudi z učencem 3. razreda, ki je imel težave pri branju. V programu Branje s Tačkami je deček hitro napredoval, izboljšal je bralno tehniko in okrepil motivacijo za branje.

Seveda lahko terapevtski psi sodelujejo v šoli še na mnogo načinov. Na primer na športnih, naravoslovnih dnevih, pri posameznih urah pouka na razredni in predmetni stopnji, pri urah dodatne strokovne pomoči oziroma individualnem delu z učenci s posebnimi potrebami ali v kakšnem projektu.

V nadaljevanju predstavljam celoletni projekt, ki sem ga izvedla (v šolskem letu 2010/2011) z učenci 5. a razreda, v katerem sodelujem tudi kot sorazredničarka.

TAČKA PHILO – PROJEKT V 5. A

Med učenci sem opazala nemir, izključevanje posameznikov, verbalno nasilje, nekateri učenci so bili zelo zadržani, spet drugi težje vodljivi, med njimi pa so bili tudi nadarjeni učenci in tisti z učnimi in vedenjskimi težavami.

Če povzamem, so bili moji RAZLOGI za izvedbo projekta naslednji:

- slabše razredno vzdušje,
- neustrezni medsebojni odnosi,
- konfliktna situacije,
- slabši učni uspeh.

Učencem sem želela ponuditi nekaj novega, drugačnega. Pri tem sem izhajala iz njihovega interesnega področja. Ugotovila sem, da imajo radi živali. Tako je nastal projekt Terapevtski pes Philo kot motivator in pomočnik pri pouku in učenju.

CILJI projekta so bili:

- spodbujanje sodelovanja med učenci,
- ustvarjanje dobrih medsebojnih odnosov,
- prevzemanje odgovornosti za šolsko delo in učenje,
- krepitev zbranosti pri delu,
- razvijanje samozaupanja.

Pes jim je v projektu predstavljal motivacijo za razvijanje dobrih odnosov, spodbujanje ustreznega odnosa do dela in učenja.

OBISKI TERAPEVTSKEGA PSA PRI POUKU

S Philom sva enkrat mesečno obiskala učence pri posameznih učnih urah. Cilje in aktivnosti posameznih srečanj sem načrtovala sproti, ob upoštevanju

učne snovi pri posameznem predmetu in glede na razredno dinamiko.

Prvo srečanje je bilo za učence preseenečenje. Predstavila sem jim projekt, nato smo se pogovarjali, primerjali smo svoje življenje s pasjim ter iskali povezave med ljudmi in psi. Učenci so odkrivali določene podobnosti na različnih področjih: od pravil, dela, učenja in odnosov (npr. tudi psi morajo upoštevati določena pravila, se učiti, lahko delajo kot reševalni/lovski/polijski psi).

Pripravili smo Philov kotiček, ki je služil učencem za pogovor, tam so lahko tudi brali in se učili o psih. Prav tako je bil kotiček namenjen sproščanju učencev ob božanju ali dotikanju psa.

PRIKAZ DELA PRI POSAMEZNIH URAH IN NA USTVARJALNI NOČI

Učence sem obiskala, ko so obravnavali učno snov Prehrana živali – jedilni list za mesojede živali.

Aktivnost 1 – Philov jedilnik. Besedilo, ki se je nanašalo na prehrano oz. jedilni list za psa, sem razrezala na toliko delov, kolikor je bilo učencev (oblikovala sem razrezanko), in vsak del označila z ustrezno zaporedno številko. Philo se je sprehodil od učenca do učenca. Okrog vratu je imel vrečo z listki – razrezanko. Vsak učenec je vzel en listek. Učenci so prejeli navodilo, da smiselno povežejo dele besedila v celoto. Učenci so smeli brati le del besedila, niso pa smeli povedati zaporedne številke. Brati je pričel učenec z besedilom, ki je bilo označeno s številko 1. Vsi preostali učenci so morali pozorno slediti zaporedju, da so kot skupina sestavili besedilo v smiselno celoto (cilja: krepitev zbranosti pri delu, sodelovanje).

Slika 1: Philov kotiček

Aktivnost 2 – Danes izbira Philo. Štirje učenci so na osnovi prejšnjega besedila na tablo napisali miselni vzorec z naslovom Prehrana psov. Vsi so ga zapisali tudi v zvezke. Pes je medtem krožil po razredu do učencev, ki si jih je sam izbral.

Aktivnost 3 – Triki s Philom. Izvajanje trikcev s psom (cilj: razvijanje samozaupanja in sprostitvev po končanem delu). Vsak učenec je s psom izvedel neki trik ali povelje in psa nagradil z božanjem.

Drugi obisk je potekal pri učni snovi Podtalne in površinske vode. Po uvođenem delu sva s Philom izvedla kviz.

Aktivnost – Philov kviz. Philo je imel okrog vratu vrečo listkov z vprašanji. Vsak učenec je izvlekel listek in odgovoril na vprašanje. Pes je počakal ob njem. Za pravilen odgovor je pes dal učencu tačko (cilj: utrjevanje snovi in razvijanje samozaupanja).

MATEMATIKA

S psom sva se učencem pridružila pri učni snovi Pisno množenje z dvomešnim številom. Oblika dela: dvojice.

Aktivnost 1 – Kdo bo Philu povedal rešitev? Na začetku ure sta učenca, ki sta imela rojstni dan najbližje Philove mu, rešila vajo, kjer sta skupaj iskala

določeno število (31537 – 31 je število, ki je del Philovega rojstnega dne) v mreži števil. Tokrat je bil cilj krepitev zbranosti pri delu. Preostali učenci so delo opravili tako, da so drug drugemu izbrali število, ki so ga potem iskali. Philo je medtem ležal pred tablo in čakal na učence z rešitvami.

Aktivnost 2 – Množenje s Philom. Vsak učenec je iz vreče, ki je bila pripeta na pasji ovratnici, izvlekel listič, na katerem sta bila zapisana dva računa množenja, ob tem je pozdravil psa in ga pobožal. Računa je zapisal v zvezek in ju izračunal. S sosedom sta listka zamenjala in izračunala še druga dva računa. Medsebojno sta si preverila rezultate (cilj: spodbujanje sodelovanja med učenci in krepitev zbranosti pri delu). Pes je bil ob otrocih z učnimi ali vedenjskimi težavami (cilj: spodbuda in umirjanje pri delu).

Aktivnost 3 – Philo v besedilni nalogi. Učenci so v zvezek zapisali besedilno nalogo, ki se je nanašala na življenje psa. Ob njej so učenci utrjevali pisno množenje. (Primer: Philo spi 12 ur na dan. Koliko ur je spal v januarju? Koliko ur je spal v mesecu februarju? Koliko ur bo spal v letu 2011?). Med reševanjem naloge sem bila s psom pri učencih, ki jim nudim DSP (cilj: krepitev zbranosti pri delu, spodbujanje samozaupanja).

Ta dan je obisk psa deloval na učence s posebnimi potrebami zelo pozitivno in spodbudno. Opazila sem zbranost pri delu, motivacijo za delo, umirjenost. Tudi drugi učenci so se pri delu dobro počutili in bolj zavzeto sodelovali.

SLOVENŠČINA

Učna tema: Pridevniki

Aktivnost 1 – Philo, pridevniki in protipomenke. Učenci so ob žogici utrjevali pridevnike in protipomenke, medtem je pes ležal na prostoru. Učenec je navedel pridevnik, vrgel nekomu žogico, le-ta je povedal besedo z nasprotnim pomenom. Pri tem so izhajali iz psa in njegovih lastnosti (npr. majhen – velik; dolgodlak – kratkodlak; star – mlad; pogumen – plah; vesel – žalosten).

Slika 2: Sproščanje ob psu

Cilja sta bila krepitev zbranosti pri delu in sposobnosti opazovanja.

Aktivnost 2 – Philo spodbuja dvojice. Učenci so s pomočjo delovnih listov utrjevali različne vrste pridevnikov. Delali so v dvojicah (cilj: spodbujanje sodelovanja med učenci). Pes je krožil po razredu in se zadržal pri učencih s posebnimi potrebami.

Aktivnost 3 – Philo deli črke. Dvojica pride k Philu po kartonček s črko. Vsak zase sestavi seznam besed, ki se prično z izbrano črko. Po opravljenem delu učenca seznama primerjata in vsak svoj seznam dopolnita (cilj: krepitev

zbranosti pri delu in spodbujanje sodelovanja med učenci).

Aktivnost 4 – Philo in jaz. Vsak učenec se je po koncu ure še fotografiral s psom. Slike sem učencem ob koncu leta podarila za spomin, za njihov napredek in kot zahvalo, da so bili tako dobri soustvarjalci.

USTVARJALNA NOČ

Z učenci smo prespali v šoli. Razlogi so bili: otrokom omogočiti posebno doživetje, pripraviti gledališko predstavo in izdelati rekvizite za sceno. Obisk Phila je bil tokrat namenjen sprostitvi (cilj: spodbujanje sodelovanja med učenci

in ustvarjanje dobrih medsebojnih odnosov). Oblika dela: skupinsko delo.

Aktivnost 1 – Iskanje razlik na sliki. Učenci so bili razdeljeni v štiri skupine. Vsaka skupina je dobila dve sliki z živalmi. Poiskati so morali 10 razlik in jih zapisati na list (cilj: krepitev zbranosti pri delu, spodbujanje sodelovanja med učenci). Skupina, ki je prva našla vse razlike, se je posvetila psu za nekaj minut (posameznik je lahko za nagrado izbral trik ali božanje psa).

Aktivnost 2 – Slikovna sestavljanica. Učenci so v istih skupinah nadaljevali delo. Posamezne dele slike psa so sestavili v celoto (cilj: spodbujanje sodelovanja med učenci in krepitev zbranosti pri delu). Pes je medtem hodil od skupine do skupine.

Aktivnost 3 – Povelja z žogicami različnih barv. Vsak član skupine je izvlekel žogico. Glede na barvo žoge si je izbral povelje na listu enake barve in ga izvedel s psom (cilj: razvijanje samozaupanja). Za opravljeno nalogo je učenec nagradil psa s priboljškom (briketom).

Ob zaključku projekta smo z učenci izdelali knjižico vtisov ob celoletnem druženju s Philom pri pouku.

POZITIVNI UČINKI VKLJUČEVANJA PSA – POZITIVNE IZKUŠNJE V PROJEKTU

Pes, ki je primeren za delo z otroki, mora biti v prvi vrsti zdrav in čist ter socializiran, prilagodljiv, miren, tolerant, poslušen in navajen dotikanja. Pri aktivnostih sem uporabljala predvsem didaktične in sprostitvene pripomočke ter pripomočke iz vsakdanjega življenja.

Učenci so bili pri urah, ko sva jih s Philom obiskala, bolj zbrani, delovni, pozorni drug do drugega in do psa, ustrežljivi in lažje so se umirili in pripravili na delo. Pes je ne glede na to, kar smo počeli, nanje deloval pomirjujoče. Učenci so bili zadovoljni pri urah in so raje delali (vtisi učencev).

Slika 3: Iskanje razlik na sliki

Slika 4: Obojestransko zadovoljstvo

Med izvajanjem projekta sem opazila, da je bilo ob prisotnosti psa vsakokrat zaznati boljše sodelovanje in vključevanje, navdušenje in obenem zagnanost ter vnemo za učno delo. Pri urah so učenci radi delali, nobena naloga zanje ni bila pretežka, veliko se jih je tudi lažje umirilo in ostalo dlje časa zbranih pri delu. Ob raznih aktivnostih s psom so se učili, utrjevali snovi posameznih predmetov, se sprostiti,

razvijali odnos do vrstnikov in živali, krepili koncentracijo in samozaupanje.

Po šestih mesecih so se odnosi v razredu v veliki meri izboljšali, več je bilo sodelovanja med dečki in deklicami, bolj so upoštevali mnenja drugih, niso bili več tako žaljivi med seboj in konfliktov je bilo manj. Izboljšal se je stik učenec – učitelj, velikokrat so se spomnili in se želeli pogovarjati o Philu in

Slika 5: Nagrada za izvedeno povelje

pasjih temah. Tudi na učnem področju so se trudili, zlasti nekateri učenci so izboljšali svoje ocene ali vedenje, se med delom lažje osredotočali na podajanje in sprejemanje učne vsebine. Pri posameznikih se je opazilo, da je samozaupanje naraslo, zadržani učenci so se več družili z drugimi.

Cilji projekta so bili na koncu šolskega leta doseženi. Vzdušje v razredu se je izboljšalo in sodelovanje z učenci je postalo še prijetnejše.

Po povratnih informacijah učencev je bil projekt zanje zanimiv, koristen in uspešen. Tudi sama sem ga tako doživljala, ko sem gledala zadovoljne obraze otrok.

Verjamem, da vključevanje psa v šolski prostor prinaša veliko pozitivnih izkušenj. Terapevtski pes že s svojo prisotnostjo in energijo vpliva na ustvarjanje ugodnega vzdušja v razredu.

Slika 6: Philo z učenci 5. a